

**Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка**

Кафедра соціальної роботи та соціальної педагогіки

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Завідувач кафедри



Ольга СОРОКА

Протокол №1 від «01» вересня 2026 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
МОДЕЛЮВАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ПРОЦЕСІВ**

Рівень вищої освіти	<u>другий (магістерський)</u>
Галузь знань	<u>I «Охорона здоров'я та соціальне забезпечення»</u> (шифр і назва галузі знань)
Спеціальність	<u>ІІ0 Соціальна робота та консультування</u> (код і найменування спеціальності)
Освітня програма	<u>Соціальне адміністрування в громаді</u> (найменування освітньої програми)
Мова навчання	<u>українська</u>

2026 – 2027 навчальний рік

Робоча програма нормативної навчальної дисципліни «Моделювання соціальних процесів» для магістрантів освітньої програми «Соціальне адміністрування в громаді» спеціальності І10 Соціальна робота та консультування галузі знань І Охорона здоров'я та соціальне забезпечення.

Розробник:

Н. С. Олексюк – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри соціальної роботи та соціальної педагогіки, завідувач кафедри педагогіки та менеджменту освіти Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка

1.Опис навчальної дисципліни

1	Освітня програма	Соціальне адміністрування в громаді
2	Спеціальність	П10 Соціальна робота та консультування
3	Галузь знань	I Охорона здоров'я та соціальне забезпечення
4	Ступінь вищої освіти	Другий (магістерський)
5	Статус дисципліни	Обов'язкова
6	Мова навчання	Українська
7	Курс	1
8	Семестр	2
9	Кількість змістових модулів	2
10	Форма підсумкового контролю	екзамен
11	Обсяг дисципліни в кредитах ECTS	4 кредити
12	Загальна кількість годин	120
13	Аудиторні заняття (год.)	Денна форма – 36, заочна форма – 18
14	Лекції (год.)	Денна форма – 20, заочна форма – 10
15	Семінарські заняття (год.)	Денна форма – 16, заочна форма – 8
16	Самостійна роб. магістранта (год.)	Денна форма – 84, заочна форма – 102

Частка годин аудиторних занять становить :

для денної форми навчання – 30%, для заочної форми навчання – 23% .

2.Мета навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни «Моделювання соціальних процесів» є: розглянути основні сучасні соціальні технології та принципи, види і можливості моделювання соціальних процесів, розкрити їх зміст, основні закономірності їх формування та застосування; навчитися застосовувати одержані знання, сформовані уміння та навички на практиці.

3.Компетентності та результати навчання

Вивчення дисципліни передбачає формування у здобувачів таких компетентностей:

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 8. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ФК 2. Здатність до виявлення соціально значимих проблем і факторів досягнення соціального благополуччя різних груп населення.

ФК 3. Здатність професійно діагностувати, прогнозувати, проєктувати та моделювати соціальні ситуації в тому числі на етапі раннього втручання.

ФК 6. Здатність до оцінки процесу і результату професійної діяльності та якості соціальних послуг.

ФК 15. Здатність до розроблення, апробації та втілення соціальних проєктів і технологій.

ФК 17. Здатність моделювати професійну діяльність, спрямовану на вирішення професійних задач у громаді, розширювати та вдосконалювати арсенал професійних дій, оцінювати власний професійний потенціал і можливості.

Вивчення навчальної дисципліни забезпечує досягнення здобувачами освіти таких програмних результатів навчання:

ПРН 4. Показувати глибинне знання та системне розуміння теоретичних концепцій, як із галузі соціальної роботи, так і з інших галузей соціогуманітарних наук.

ПРН 10. Аналізувати соціальний та індивідуальний контекст проблем особи, сім'ї, соціальної групи, громади, формулювати мету і завдання соціальної роботи, планувати раннє втручання в складних і непередбачуваних обставинах відповідно до цінностей соціальної роботи.

ПРН 15. Розробляти критерії та показники ефективності професійної діяльності, застосовувати їх в оцінюванні виконаної роботи, пропонувати рекомендації щодо забезпечення якості соціальних послуг та управлінських рішень.

ПРН 19. Розробляти, апробувати та втілювати соціальні проекти і технології.

4. Передумови для вивчення навчальної дисципліни

Навчальні дисципліни, необхідні для освоєння «Соціальної педагогіки» та передують її вивченню: «Соціальна педагогіка», «Теорія і практика соціальної роботи», «Технології соціальної роботи».

5. Програма навчальної дисципліни

5.1. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи моделювання соціальних процесів.

Тема 1. Соціальний процес. Моделі соціальних процесів. Соціальний процес: зміст поняття, характерні ознаки, структура. Сутність технології моделювання. Моделі соціальних процесів: динамічна, факторна, типологічна, технологічна.

Тема 2. Теорія моделювання. Характеристика об'єкта і предмета моделювання. Принципи моделювання. Етапи побудови моделі соціального процесу. Поняття «соціальний об'єкт». Типи і специфіка соціальних об'єктів. Співвідношення понять об'єкт і предмет в моделюванні соціальних процесів. Соціальні групи, спільноти, інститути як об'єкти соціального моделювання.

Тема 3: Структура моделей соціальних процесів. Структура моделей соціальних процесів. Основні елементи моделей соціальних процесів і їхні властивості.

Тема 4. Інновації у сфері моделювання соціальних процесів. Основні поняття інноваційної діяльності. Класифікація інновацій у сфері моделювання соціальних процесів. Інтегрована соціальна служба як інноваційна модель надання соціальних послуг населенню.

Тема 5. Перспективи розвитку моделювання соціальних процесів в Україні. Соціальні реформи як керовані соціальні інновації та результат моделювання соціальних процесів. Агентне моделювання як сучасний метод вивчення соціальних процесів.

Змістовий модуль 2. Практичні основи моделювання соціальних процесів.

Тема 1. Загальнонаукові та спеціальні методи моделювання соціальних процесів. Види методів моделювання соціальних процесів. Характеристика основних методів моделювання соціальних процесів.

Тема 2. Моделювання різних сфер життєдіяльності особистості. Моделі соціального захисту різних верств населення. Моделі соціальної адаптації та

ресоціалізації особистості (самостійна робота). Моделювання ринку праці та зайнятості населення. Моделювання соціальних систем в екстремальних і кризових ситуаціях.

Тема 3. Моделювання інноваційного освітнього простору загальноосвітнього навчального закладу. Актуальність моделювання інноваційного освітнього простору загальноосвітнього навчального закладу. Термінологічний апарат проблеми. Наукові підходи до моделювання інноваційного освітнього простору загальноосвітнього навчального закладу.

Тема 4. Моделювання соціальної ситуації в сім'ї і шляхів її вирішення. Виховна ситуація як фрагмент процесу виховання. Моделювання виховної ситуації. Специфічні умови моделювання у сфері соціальної роботи з сім'єю.

Тема 5. Моделювання професійної підготовки фахівців. Актуальність проблеми моделювання професійної підготовки фахівців. Види професійної діяльності та їх зв'язок із структурою навчальної діяльності. Моделювання структурно-функціональних складових процесу професійної підготовки фахівця (суб'єкт; об'єкт; мотив; мета; предмет; засоби; процес; продукт; середовище; спосіб). Моделювання дидактичних складових процесу професійної підготовки фахівця (цілей, змісту та технологій).

5.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		л	сем.	с.р.		л	сем.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи моделювання соціальних процесів.								
Тема 1. Соціальний процес. Моделі соціальних процесів.	12	2	2	8	12	1	1	10
Тема 2. Теорія моделювання. Характеристика об'єкта і предмета моделювання.	12	2	2	8	12	1	1	10
Тема 3: Структура моделей соціальних процесів.	12	2	2	8	12	1	1	10
Тема 4. Інновації у сфері моделювання соціальних процесів.	12	2	1	9	12	1	1	10
Тема 5. Перспективи розвитку моделювання соціальних процесів в Україні.	12	2	1	9	11	1	-	10
<i>Разом за змістовим модулем 1</i>	60	10	8	42	59	5	4	50
Змістовий модуль 2. Практичні основи моделювання соціальних процесів.								
Тема 1. Загальнонаукові та спеціальні методи моделювання соціальних процесів.	12	2	2	8	13	1	-	12
Тема 2. Моделювання різних сфер життєдіяльності особистості.	12	2	2	8	12	1	1	10
Тема 3. Моделювання інноваційного освітнього простору загальноосвітнього навчального закладу.	12	2	2	8	12	1	1	10
Тема 4. Моделювання соціальної ситуації в сім'ї і шляхів її вирішення.	12	2	1	9	12	1	1	10

Тема 5. Моделювання професійної підготовки фахівців.	12	2	1	9	12	1	1	10
<i>Разом за змістовим модулем 2</i>	60	10	8	42	61	5	4	52
Усього годин	120	20	16	84	120	10	8	102

5.3. Теми лекцій

№ з/п	№ теми	Назва теми	кількість годин	
			денна ф.	заочна ф.
1	1	Соціальний процес. Моделі соціальних процесів.	2	1
2	2	Теорія моделювання. Характеристика об'єкта і предмета моделювання.	2	1
3	3	Структура моделей соціальних процесів.	2	1
4	4	Інновації у сфері моделювання соціальних процесів.	2	1
5	5	Перспективи розвитку моделювання соціальних процесів в Україні.	2	1
6	6	Загальнонаукові та спеціальні методи моделювання соціальних процесів.	2	1
7	7	Моделювання різних сфер життєдіяльності особистості.	2	1
8	8	Моделювання інноваційного освітнього простору загальноосвітнього навчального закладу.	2	1
9	9	Моделювання соціальної ситуації в сім'ї і шляхів її вирішення.	2	1
10	10	Моделювання професійної підготовки фахівців.	2	1
Всього годин			20	10

5.4. Теми семінарських занять

№ з/п	№ теми	Назва теми	кількість годин	
			денна ф.	заочна ф.
1	1	Соціальний процес. Моделі соціальних процесів.	2	1
2	2	Теорія моделювання. Характеристика об'єкта і предмета моделювання.	2	1
3	3	Структура моделей соціальних процесів.	2	1
4	4	Загальнонаукові та спеціальні методи моделювання соціальних процесів.	2	1
5	5	Моделювання різних сфер життєдіяльності особистості.	2	1
6	6	Моделювання інноваційного освітнього простору загальноосвітнього навчального закладу.	2	1
7	7	Моделювання соціальної ситуації в сім'ї і шляхів її вирішення.	2	1
8	8	Моделювання професійної підготовки фахівців.	2	1
Всього годин			16	8

5.5. Самостійна робота

№ з/п	№ тем и	Назва теми	кількість годин	
			денна ф.	заочна ф.
1	1	Сутність технології моделювання. Принципи моделювання.	8	10
2	2	Типи і специфіка соціальних об'єктів.	8	10
3	3	Властивості елементів моделей соціальних процесів.	8	10
4	4	Класифікація інновацій у сфері моделювання соціальних процесів.	9	10
5	5	Загальнонаукові методи моделювання соціальних процесів.	9	10
6	6	Соціальні реформи як керовані соціальні інновації та результат моделювання соціальних процесів.	8	12
7	7	Моделювання соціальної адаптації та ресоціалізації особистості.	8	10
8	8	Наукові підходи до моделювання інноваційного освітнього простору загальноосвітнього навчального закладу.	8	10
9	9	Виховна ситуація як фрагмент процесу виховання.	9	10
10	10	Позиції, які необхідно враховувати при моделюванні цілей підготовки фахівця.	9	10
Всього годин			84	102

5.6. Орієнтовна тематика індивідуальних завдань

№з/п	Назва теми
1	Соціальний процес.
2	Моделі соціальних процесів.
3	Аналітичні моделі соціальних процесів.
4	Об'єкти і суб'єкти соціального моделювання.
5	Соціальні спільноти як об'єкти соціального моделювання.
6	Соціальна спільнота як об'єкт моделювання.
7	Соціальні процеси, пов'язані з соціальними спільнотами.
8	Основні наукові підходи до формування структури моделі соціального процесу.
9	Властивості елементів моделей соціальних процесів.
10	Соціальні реформи як керовані соціальні інновації та результат моделювання соціальних процесів.
11	Агентне моделювання як сучасний метод вивчення соціальних процесів.
12	Методи моделювання соціальних процесів.
13	Моделювання соціального захисту різних верств населення.

14	Моделювання соціальної адаптації та ресоціалізації особистості.
15	Моделювання ринку праці та зайнятості населення.
16	Моделювання соціальних систем в екстремальних і кризових ситуаціях.
17	Моделювання виховних ситуацій як важлива соціальна проблема.
18	Структура моделі виховної ситуації.
19	Типова модель соціальної роботи з сім'єю.
20	Дидактичний інструментарій навчальної діяльності.

6. Форми та методи навчання

Форми навчання: лекції (традиційні, проблемні); семінарські заняття; консультації (індивідуальні та групові); самостійна робота здобувачів освіти; індивідуальні навчально-дослідні завдання; дистанційне навчання із застосуванням електронних освітніх платформ; виконання та захист презентацій; науково-дослідна робота студентів.

Методи навчання: *словесні методи:* пояснення, розповідь, бесіда, дискусія, інструктаж; *наочні методи:* демонстрація, ілюстрація, використання мультимедійних презентацій; *практичні методи:* виконання практичних завдань, незавершені речення, розв'язування ситуаційних завдань; *проблемно-пошукові методи:* проблемний виклад, евристична бесіда, дослідницький метод; *інтерактивні методи:* робота в малих групах, дебати, круглий стіл; інформаційно-комунікаційні методи із застосуванням онлайн-ресурсів.

Для формування т. зв. «м'яких» навичок:

1. Рольові ігри та симуляції. Ці методи дозволяють студентам зануритися в різні ситуації, де вони мають вирішувати конфлікти, адаптуватися до нових обставин і використовувати свої емоційні та комунікативні навички.

2. Дебати та дискусії розвивають навички аргументації, слухання та критичного мислення. Дебати стимулюють здобувачів розглядати різні погляди і аргументувати свою позицію.

3. Рефлексія та самоаналіз. Включення рефлексивних практик, таких як обговорення результатів власного наукового пошуку, допомагає здобувачам краще розуміти сильні та слабкі сторони, а також ставати більш усвідомленими у своїх діях і рішеннях.

4. Інтерактивне навчання. Використання інтерактивних платформ і технологій, таких як онлайн-курси, вебінари, ігри та віртуальні симуляції, дозволяє студентам розвивати адаптаційні та технічні навички, а також підвищувати креативність.

7. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

У процесі вивчення дисципліни «Моделювання соціальних процесів» використовуються наступні засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання: стандартизовані тести; поточне опитування; презентації результатів виконаних індивідуальних завдань; виступи на наукових заходах; аналіз нормативно-правових документів; реферати.

Неформальна освіта

У процесі вивчення навчальної дисципліни «Моделювання соціальних процесів» для здобувачів освіти надається можливість опанування змістовних елементів (тем, модулів тощо) в умовах неформальної освіти. Визнання результатів таких елементів неформального навчання передбачає представлення магістрантом сертифікату: відкритих онлайн-курсів (Prometheus, Coursera, EdEra, ВУМ online, FutureLearn, Udemu, Udacity та ін.); вебінарів, тренінгів, майстер-класів; міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференцій; наукових семінарів, форумів, воркшопів; програм академічної мобільності, стажування, підвищення кваліфікації; інших заходів, зміст яких відповідає програмі навчальної дисципліни.

Для проходження процедури валідації (визнання) здобувач освіти подає викладачу:

- сертифікат, свідоцтво або інший документ, що підтверджує успішне завершення навчання;
- програму курсу (за наявності), у якій зазначено тематику, результати навчання та обсяг навчального навантаження;
- короткий звіт або рефлексивний опис (1–2 сторінки) щодо здобутих компетентностей та можливостей їх використання у професійній діяльності;
- за потреби – виконане індивідуальне практичне завдання, презентацію або проходження співбесіди для підтвердження рівня засвоєння навчального матеріалу.

Під час прийняття рішення щодо перезарахування враховуються:

- відповідність тематики заходу змісту навчальної дисципліни;
- відповідність отриманих результатів навчання програмним результатам дисципліни;
- обсяг навчального навантаження (кількість академічних годин або кредитів ЄКТС);
- повнота документального підтвердження результатів навчання.

Максимальна кількість балів, що може бути зарахована за результати неформальної освіти, становить 30 балів.

8. Форми контролю

У процесі вивчення дисципліни «Моделювання соціальних процесів» використовуються такі форми контролю: поточний контроль здійснюється у формі оцінювання результатів навчальної діяльності магістрантів на семінарських заняттях та виконання ними завдань самостійної роботи; модульний контроль застосовується після вивчення логічно завершеної частини навчальної дисципліни, оцінка модульного контролю складається з балів, накопичених упродовж вивчення змістового модуля; підсумковий контроль проводиться у формі екзамену (тестування на паперових або електронних носіях у термін, визначений графіком підсумкового контролю). Підсумкова оцінка виставляється за національною, 100-бальною шкалами і ECTS.

9. Критерії та порядок оцінювання результатів навчання

Критерії оцінювання на семінарських заняттях:

За роботу на семінарському занятті магістрант може отримати максимум **7-8 балів**.

7-8 балів: магістрант демонструє ґрунтовні знання матеріалу семінарського заняття в повному обсязі, вміє вільно висловлює думку з проблемних питань семінару, виявляє креативність у розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.

5-6 балів: магістрант демонструє повні, систематичні знання з семінарського заняття, вміє вільно висловлює думку з проблемних питань семінару, самостійно аналізує події, явища, факти, однак при викладі матеріалу студент допускає несуттєві помилки.

3-4 бали: магістрант демонструє знання основного матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, обізнаність у проблемних питань семінару, допускає помилки при викладі матеріалу, але спроможний усунути деякі з них самостійно, а окремі – з допомогою викладача.

2 бали: магістрант демонструє елементарні знання основного матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхневу обізнаність у проблемних питань семінару, допускає суттєві помилки при викладі матеріалу, але спроможний усунути їх із допомогою викладача.

1 бали: магістрант демонструє фрагментарні знання матеріалу семінарського заняття, що складає менше 50% необхідного обсягу, не знає основної політологічної термінології, не вміє логічно висловлюватися.

0 балів: магістрант не володіє знаннями з семінарського заняття, відповідь неправильна або відсутня взагалі.

Критерії оцінювання ІНДЗ

Максимальна оцінка – 10 балів.

Кількість балів	Рівень навчальних досягнень	Критерії оцінювання
10 балів	Високий	ІНДЗ виконано повністю, самостійно та творчо відповідно до обраної теми. Продemonстровано високий рівень володіння методологією наукового дослідження, уміння аналізувати й узагальнювати наукові джерела, правильно застосовувати методи дослідження, розробляти дослідницький інструментарій (анкету, інтерв'ю, тести, програму спостереження, контент-аналіз тощо). Робота містить обґрунтовані висновки, оформлена відповідно до чинних вимог, без порушень академічної доброчесності. Під час захисту здобувач освіти впевнено аргументує власні висновки та відповідає на запитання.
8–9 балів	Достатній	Завдання виконано відповідно до теми. Матеріал достатньо повно розкрито, використано необхідні наукові джерела та сучасні методи дослідження. Висновки є логічними, хоча окремі положення потребують більшої

Кількість балів	Рівень навчальних досягнень	Критерії оцінювання
		аргументації. Допускаються незначні неточності в оформленні або аналізі матеріалу. Під час захисту здобувач освіти демонструє достатній рівень володіння темою.
6–7 балів	Середній	Завдання виконано частково. Теоретичний матеріал викладено переважно описово, без достатнього аналізу й узагальнення. Практична частина містить окремі недоліки або виконана не в повному обсязі. Спостерігаються помилки у використанні методів дослідження, оформленні роботи чи формулюванні висновків. Захист недостатньо аргументований.
1–5 балів	Низький	Завдання виконано поверхово або не відповідає поставленій темі. Аналіз наукових джерел є недостатнім, практична частина відсутня або виконана неправильно. Робота містить суттєві змістові, методичні чи технічні помилки. Здобувач освіти не може обґрунтувати отримані результати під час захисту.
0 балів	Незадовільний	ІНДЗ не виконано, не подано на перевірку або виявлено порушення принципів академічної доброчесності (плагіат, фабрикація, фальсифікація результатів тощо).

Критерії оцінювання підсумкового контролю.

Максимальна оцінка – 30 балів.

Кількість балів	Рівень навчальних досягнень	Критерії оцінювання
27–30 балів	Високий	Здобувач освіти правильно виконав 90–100 % тестових завдань. Демонструє ґрунтовні, системні знання основ науки та наукового пізнання, методології, методів і етапів наукового дослідження, інформаційної бази, методики теоретичних і емпіричних досліджень, особливостей моделювання, вимог до написання, оформлення й апробації результатів наукових досліджень. Вільно орієнтується у науковій термінології та правильно застосовує набуті знання.
21–26 балів	Достатній	Правильно виконано 70–89 % тестових завдань. Здобувач освіти добре засвоїв навчальний матеріал, володіє основними поняттями та категоріями дисципліни, розуміє

Кількість балів	Рівень навчальних досягнень	Критерії оцінювання
		зміст більшості тем курсу, однак допускає окремі неточності під час виконання тестових завдань.
15–20 балів	Середній	Правильно виконано 50–69 % тестових завдань. Знання є фрагментарними. Здобувач освіти засвоїв лише основний матеріал дисципліни, недостатньо орієнтується у методології та методах наукового дослідження, допускає помилки у визначенні понять, класифікацій та послідовності етапів дослідження.
1–14 балів	Низький	Правильно виконано до 49 % тестових завдань. Здобувач освіти має поверхові знання навчального матеріалу, не володіє більшістю основних понять дисципліни, не розуміє сутності наукових методів та принципів організації дослідження, допускає значну кількість помилок.
0 балів	Незадовільний	Тестові завдання не виконано або правильних відповідей немає; здобувач освіти не продемонстрував знань із дисципліни або був відсутній на підсумковому контролі без поважної причини.

Розподіл балів, які отримують магістранти

Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2					ІНДЗ	Підсумковий контроль	Сума
Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4-5	ЗМ 1	Тема 6	Тема 7	Тема 8	Тема 9-10	ЗМ 2			
7	7	8	8	30	7	7	8	8	30	10	30	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
85-89	B	добре
75-84	C	
64-74	D	задовільно
60-64	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин. У випадку виникнення конфліктних ситуацій, керуватися нормами «Положення щодо врегулювання конфліктних ситуацій у Тернопільському національному педагогічному університеті імені Володимира Гнатюка».

Політика щодо академічної доброчесності: Обов'язково дотримуватися «Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин у Тернопільському національному педагогічному університеті імені Володимира Гнатюка». Списування під час розв'язання тестових завдань та написання контрольних робіт є забороненим. Доцільність та дозвіл використання мобільних пристроїв визначається викладачем у кожному конкретному випадку під час підготовки практичних завдань в процесі заняття.

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, дуальна форма здобуття освіти, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в онлайн форматі за погодженням із керівником курсу.

10. Політика використання ШІ в межах навчальної дисципліни*

Етичне використання систем штучного інтелекту: допускається часткове використання систем ШІ під час підготовки до занять, пошуку та структурування інформації, редагування й удосконалення власних текстів. Здобувачі освіти несуть відповідальність за достовірність, самостійність і академічну доброчесність виконаних робіт. Під час виконання контрольних завдань, тестування та інших форм перевірки знань використання систем ШІ не допускається.

Обов'язково дотримуватися «Політики використання штучного інтелекту у науково-технічній та інноваційній діяльності Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка».

11. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

Мультимедійний проєктор та інтерактивна дошка – демонстрація презентацій, відеоматеріалів, схем, кейсів та результатів проєктної діяльності.

Комп'ютерне обладнання та доступ до мережі Інтернет – пошук і опрацювання інформації, аналіз наукових проблем, підготовка та презентація результатів науково-дослідної роботи.

Інтерактивний комплекс навчально-методичного забезпечення в Moodle – опорні конспекти лекцій, інформація з семінарських занять, завдання для самостійної роботи, тестові завдання та навчально-методичні матеріали.

Програмне забезпечення та онлайн-сервіси для підготовки презентацій, планування, візуалізації й представлення результатів науково-дослідної роботи.

12. Рекомендована література

Базова

1. Бігун Р., Литвин В. Моделювання процесів розвитку територіальних громад. SISN. 2022; [Випуск 11](#): С.173–186. URL: <https://doi.org/10.23939/sisn2022.11.173>
2. Васильєв В. В. Моделі стилів управлінської діяльності в закладах системи соціального захисту. *Вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут»* : зб. наук. пр. К., 2008. № 23, вип. 2. С. 105–109.
3. Горбулін В.П., Інформаційні операції та безпека суспільства: загрози, протидія, моделювання : монографія / В.П. Горбулін, О.Г. Додонов , Д.В. Ланде. К. : Інтертехнологія, 2009. 164 с
4. Докучаєва В. В. Теоретико-методологічні засади проектування інноваційних педагогічних систем : дис. ... доктора пед. наук: спец. 13.00.01 «Загальна педагогіка та історія педагогіки». Х., 2008. 412 с.
5. Ковальчук А. Особливості моделювання суспільства майбутнього в сучасному соціальному пізнанні. *Грані*. № 11/1 (127). 2015. С.92-97.
6. Ланде Д.В. Основи інформаційного та соціально-правового моделювання: навч. посіб. / Д.В. Ланде , В.М. Фурашев , К.В. Юдкова. К.: НТУУ «КПІ», 2014. 220 с.
7. Левшин М. М. Інноваційні грані педагогічного моделювання. *Педагогіка вищої школи: методологія, теорія, технологія*. 2009. С. 70–74.
8. Люшин М. О. Педагогічне моделювання у контексті професійної компетентності. *Управління школою*. 2012. № 13/15. С. 30–33.
9. Ляшенко І. М. Моделювання економічних, екологічних і соціальних процесів : навчальний посібник. К. : Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2010. 320 с.
10. Олексюк, Н. Моделювання процесу надання соціальних послуг у територіальній громаді як запорука ефективності професійної діяльності фахівця із соціальної роботи. Соціальна робота і соціальна освіта в умовах сьогодення: проблеми та перспективи розвитку: *колективна монографія* / С. Калаур, Н. Олексюк, Г. Олійник, Л. Петришин та ін.; за ред. О. Сороки, Г. Лещук. Тернопіль: Осадца Ю.В., 2023. 288 с. С.127–157. URL: http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/30895/1/5_Oleksyuk.pdf
11. Oleksiuk N. Assessment of the effectiveness of strategic personnel management of the company / Myroslav Kryshchanovych, Svitlana Kapitanets, Svitlana Filina, Nataliya Oleksiuk, Oksana Prodius / Academy of Strategic Management Journal (ASMJ). 2019. Volume 18, Special Issue1. P. 1-6. URL: <https://www.abacademies.org/journals/academy-of-strategic-management-journal-inpress.html> (Scopus: Sourcerecord id 19700175176. Print-ISSN 15441458).
12. Oleksiuk N. The Development of the Masters' Professional Competence by Means of the Information and Communication Technologies / Moldabek Kulakhmet, Alfira Hajrullina, Miroslav Tvrdon, Oksana Protas / International Journal of Higher Education Vol. 10, No. 1, 2021. P. 226-239. URL: <http://www.sciedupress.com/journal/index.php/ijhe>. <https://doi.org/10.5430/ijhe.v10n1p226>
13. Соціальне планування у місцевих громадах: теорія і практика : метод. реком. / за заг. ред. О. В. Безпалько. К. : Видавничий дім «Калита», 2008. 134 с.

14. Тюптя Л. Т. Проектування в соціальній роботі. *Наук. зап. НаУКМА. Сер. Пед., психол. науки та соц. робота*. 2005. Т. 47. С. 84–88.

15. Фурашев В.М., Ланде Д.В., Соціальне моделювання – один з базових сучасних засобів забезпечення національної безпеки. *Інформація і право*. 1(1)/2011. DOI: [https://doi.org/10.37750/2616-6798.2011.1\(1\).271468](https://doi.org/10.37750/2616-6798.2011.1(1).271468)

16. Харбатович С. В. Теоретичні аспекти моделювання як методу наукового дослідження. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету*. 2012. Вип. 96. С. 184–188.

17. Чупрій Л.В. Моделювання та прогнозування соціальних процесів. Навчально-методичний комплекс. К.: НАУ, 2016. 40 с.

Допоміжна

1. Вайнола Р. Х. Технологізація соціально-педагогічної роботи: теорія та практика. *Навчальний посібник : За ред проф. С.О.Сисоєвої*. К.: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2008. 188 с.

2. Водяна О. В. Професійна підготовка майбутніх соціальних працівників до соціального супроводу сімей, в яких перебувають діти під опікою : *дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук; спец. 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти* / Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка (Д 58.053.01), 2015 р.

3. Заблоцький А. Р. Підготовка майбутніх працівників соціальної сфери до роботи в альтернативних формах державної опіки над дітьми : *дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук; спеціальність 015 – професійна освіта* / Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка (ДФ 58.053.005), 2021 р.

4. Рудкевич Н. І. Етнокультурна соціалізація студентів в освітньому середовищі вищого навчального закладу. *Дис. на здобуття наук. ступеня канд. наук; спец. 231 – соціальна робота* / Київському університеті імені Бориса Грінченка (К 26.133.01). 2019 р.

5. Бриндіков Ю.Л. Теорія та практика реабілітації військовослужбовців-учасників бойових дій в системі соціальних служб. *Дис. на здобуття наук. ступеня докт. пед. наук; спец. 13.00.05 – соціальна педагогіка* Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка (Д 58.053.03). 2019 р.

6. Карпенко О. Г. Професійна підготовка майбутніх соціальних працівників в умовах університетської освіти: *дис. на здобуття наук. ступеня доктора пед. наук, спец. : 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти»*. К., 2008. 546 с.

7. Поліщук В. А. Теорія і методика професійної підготовки соціальних педагогів в умовах неперервної освіти: *монографія*. Тернопіль : ТНПУ, 2006. 424 с.

14. Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. Вікіпедія, вільна енциклопедія. URL: <http://uk.wikipedia.org/wiki>

2. Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В.О. Сухомлинського НАПН України. URL:<http://www.library.edu-ua.net/id/485>

3. Електронна бібліотека НПУ імені М.П. Драгоманова
URL:<http://www.npu.edu.ua> (elib@npu.edu.ua)
4. Електронний каталог бібліотеки ТНПУ. URL:
<http://catalog.library.tnpu.edu.ua:8080/library/DocSearchForm>
5. Міністерство освіти і науки України. URL:<https://mon.gov.ua/ua>
6. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського, електронний каталог періодичних видань. URL:<http://www.nbuv.gov.ua>
7. Про академічну доброчесність. Закон України (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2026, № 13, ст.35) <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4742-20#Text>
8. Про вищу освіту. Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. URL:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>.
9. Про затвердження вимог до оформлення дисертації. Наказ МОН України від 12.01.2017 р. №40. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0155-17#Text>.
10. Про затвердження Національної рамки кваліфікацій. Постанова Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 р. № 1341. URL:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF#Text>.
11. Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах). Постанова Кабінету Міністрів України від 23.03.2016 р. № 261. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/261-2016-%D0%BF#Text>.
12. Про наукову і науково-технічну діяльність. Закон України від 26.11.2015 р. № 848-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text>.

15. Перелік рекомендованих ресурсів

з неформальної та/або інформальної освіти, за результатами проходження яких можуть бути визнані результати навчання з освітнього компоненту (за наявності)*

Для досягнення програмних результатів навчання та набуття компетентностей з освітнього компоненту здобувачам освіти рекомендується проходження курсів, тренінгів, семінарів, професійних стажувань, а саме:

1. Платформа соціальної освіти. URL: <https://socialacademy.gov.ua/>
2. [Український інститут розвитку освіти \(УІРО\) — Платформа «Вектор».](#)

Результати навчання можуть бути повністю або частково визнані та перезараховані як бали поточного контролю (або окремі змістові модулі) за умови надання здобувачем вищої освіти відповідного іменного сертифіката (обсягом не менше 30 годин / 1 кредит ECTS) згідно з Положенням про порядок визнання результатів навчання, здобутих у неформальній та інформальній освіті. URL: https://tnpu.edu.ua/about/public_inform/upload/2026/Polozhennia_pro_vyznannja_rezultativ_neform.pdf.

3. Prometheus – «Академічна доброчесність: онлайн-курс для викладачів». Курс присвячений принципам академічної доброчесності, нормативному регулюванню,

видам порушень та практичним аспектам формування культури доброчесності.
[Перейти до курсу на Prometheus](#)

Результати навчання, здобуті шляхом неформальної та/або інформальної освіти, можуть бути визнані відповідно до їх відповідності результатам навчання освітнього компонента і за результатами передбаченого оцінювання. Визнання результатів навчання здійснюється відповідно до чинного Положення ТНПУ про визнання результатів навчання, здобутих у неформальній та інформальній освіті.

15. Комунікація та етика взаємодії

Комунікація між викладачем і здобувачами освіти здійснюється під час занять, консультацій, через електронну пошту (nataliya_oleksiuk@ukr.net, n_oleksiuk@tnpu.edu.ua) та систему дистанційного навчання Moodle. Консультації проводяться згідно з графіком або за попередньою домовленістю.

У разі відсутності на занятті з поважних причин здобувач освіти повинен повідомити викладача та відпрацювати пропущений матеріал у встановленому порядку.

Учасники освітнього процесу зобов'язані дотримуватися принципів взаємної поваги, академічної доброчесності, толерантності та професійної етики. Під час спілкування очікуються коректність, відповідальність, конструктивний діалог і повага до думок інших учасників освітнього процесу.